

120. ▶ CZÓBEL BÉLA (1883–1976)

Olvasó nő, 1931

Olaj, vászon, 90x61 cm
Jelezve jobbra lent: Czóbel 31.

Kezdő ár: 4 000 000 Ft / 12 903 EUR
Becsérték: 7 000 000 – 10 000 000 Ft
Estimated value: 22 581 – 32 258 EUR

PROVENIENCIA:

▶ korábban Fruchter Lajos gyűjteményében

KIÁLLÍTVA:

▶ Szentendrei festők kiállítása.
Balassa Bálint Múzeum, Esztergom, 1966. katalógus: szám nélkül
▶ Twentieth Century Hungarian Art. Art Council of Great Britain. 1967. katalógus: 48.
▶ Válogatás magyar magángyűjteményekből.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1981. október - november, katalógus: 266.
▶ Művész és mecénás.
Kiállítás a Fruchter-gyűjtemény Czóbel képeiből. A művész születésének 100. évfordulóján.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1983. szeptember - október, katalógus: 6.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

▶ Czóbel Béla kiállítása. Műcsarnok, Budapest, 1971. április 3 – 25. katalógus: 75.
▶ Dévényi Iván Czóbel gyűjteményének kiállítása.
Zodiákus Klub, Esztergom, 1971. augusztus, katalógus: 7.
▶ Czóbel Béla retrospektív kiállítása.
Czóbel Múzeum, Szentendre, 1975. katalógus: szám nélkül
▶ Válogatás magyar magángyűjteményekből.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1981. október - november, katalógus: 266.
▶ Az esztergomi Dévényi-gyűjtemény kiállítása.
Balassa Bálint Múzeum, Esztergom, 1983. katalógus: 74.
▶ A Dévényi gyűjtemény. Mű-Terem Galéria, Budapest, 2006. 50. oldal
▶ Czóbel. Egy francia magyar.
Ferenczy Múzeum, Szentendre, 2014. május 30 – augusztus 31. katalógus: 117.

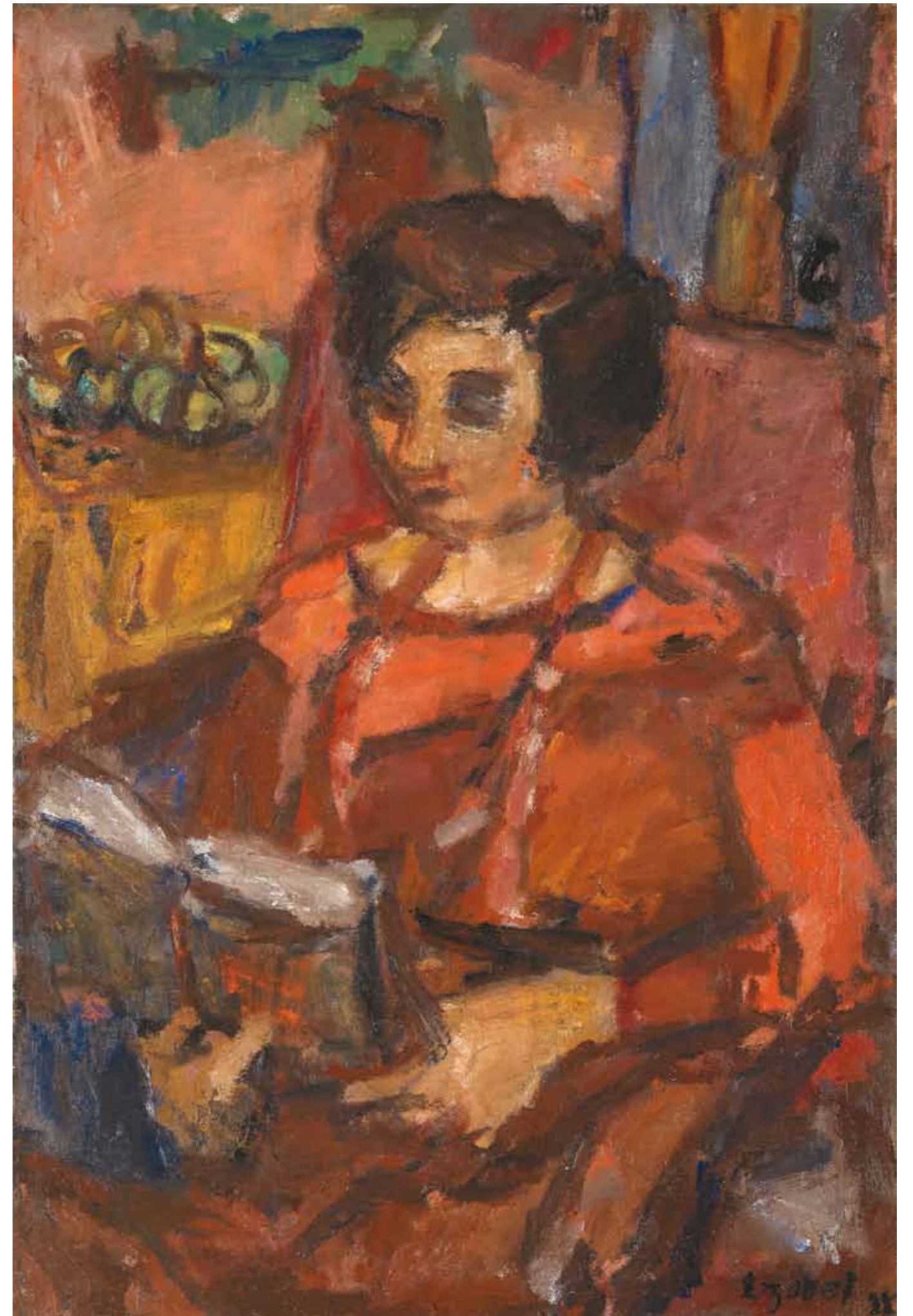
REPRODUKÁLVA:

▶ Kállai Ernő: Czóbel Béla. Bisztrai, Budapest, 1934. 25. kép
▶ Genthon István: Az új magyar festészet története. Budapest, 1935. 79. kép
▶ Genthon István: Czóbel. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1961. 15. kép

1
2

1. Fruchter Lajos portréja
2. A festmény
Dévényi Iván lakásában

1930 körül Czóbel már megbirkózott a második párizsi letelepedés kezdeti nehézségeivel. A Berlinből a francia fővárosba visszatérő festő rátalált azokra a régi barátokra, pályatársakra, akiktől 1914-ben drámai gyorsasággal volt kénytelen elválni. 1926-tól gyakori szereplője lesz a párizsi művészeti életnek. Kiállít az École de Paris holdudvarába tartozó galériákban, sőt a régi festőtárs, a később műkereskedővé avanszáló Brunner József meghívására New Yorkban is bemutatkozási lehetőséghez jutott. Czóbel azonban nem csak a nyugat-európai művészeti szcénára koncentrált. Némiképp változtatva korábbi „stratégiáján”, Magyarországon is élénken ápolta művészeti kapcsolatait. 1931-ben a Tamás Galériában, a rákövetkező évben pedig az Ernst-Múzeumban rendezett egyéni kiállítást.

Az 1930-as évek elején az idehaza még alig ismert művész Olvasó nő című festményét a fenti két tárlat valamelyikén láthatta először Genthon István. Saját bevallása szerint ez a „cirógatott” fényekkel festett remekmű ihletette arra a művészettörténészt, hogy az alábbiakat jegyezze le a festőről: „Vásznainak koncepciója tisztán festői, semmiféle rejtett mellékcélja nincsen, ezen a szűk körön belül azonban formailag rendkívül tartalmas, hibátlan egységű és felületileg igen változatos. Czóbel nem nagyhangú művész és ritka ökonómiával rendelkezik. Keveset markol és sokat fog, épp ezért alkotásai érték szerint nem ingadozók, egy nagyvárosi környezetben álmodozó, elégikusan panaszkodó lélek csendes, de mindig figyelemreméltó vallomásai.”

A festmény röviddel a kiállítás után a Gresham-körhöz tartozó gyűjtőhöz, Fruchter Lajoshoz került, aki így emlékezett vissza Czóbel Bélával való megismerkedésére, valamint a kép megszerzésének körülményeire: „Czóbel kiállítását után megírtam a festőnek Párizsba, hogy művei nagyon tetszenek és kérem, hogy küldjön még néhány képet választásra. Rövid idő múltán meg is érkezett három festménye, közöttük egy Szajnaparti tájkép, az Olvasó nő és egy Virágcsendélet. ... 1931 késő nyarán a festőt is megismertük, Hatvany Ferenchez jött látogatóba és annak hatvani kastélyában töltötte a nyarat. Felkeresett. Ebben a kispolgári megjelenésű emberben senki sem sejtette volna azt a nagy művészt, aki elszáradt virágcsokrok mintáiból izzó pompájú képeit létrehozta. ... Czóbelrel évről évre itthon találkoztunk. Ebben az időben még senki nem érdeklődött művésze iránt, úgyhogy magam válogathattam nekem mindig nagyon tetsző képei között.”

A festmény feltehetőleg Fruchter 1953-as halálát követően kerülhetett Dévényi Iván tulajdonába, aki ebben az időben már Czóbel egyik legnagyobb rajongójának számított. Gyűjteménye 22 Czóbel alkotással rendelkezett, míg végül Szentendrén maga is összeismerkedett a festővel, aki a gyűjtő portréját is elkészítette 1960 környékén. Genthon nemcsak Fruchterrel, hanem Dévényivel is jó viszonyt ápolott, s mint barát talán ő hívhatta fel az esztergomi gyűjtő figyelmét az Olvasó nőre, mely a lassan szétszóródó gyűjteményből megszerezhetővé vált. Genthon nem véletlenül bábáskodott e remekmű felett. Több mint valószínű, hogy maga is Czóbel egyik főművének tartotta ezt az alkotást, hisz azt nemcsak az 1935-ben kiadott, a magyar festészet új útjait bemutató könyvében, hanem a Czóbelről írt kismonográfiájában is reprodukálta.

Kaszás Gábor

3
4

3. Jules Pascin: A művész feleségének portréja, 1926 körül magántulajdon

4. Czóbel Béla: Dévényi Iván portréja, 1964 magántulajdon

